

Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza w Warszawie

ul. Czackiego 3/5, 00-043 Warszawa, tel. (0-22) 336 13 38 tel./fax (0-22) 828 23 89
e-mail: krd-ig@krd-ig.com.pl, www.krd-ig.com.pl

**CZŁONEK A.V.E.C. – EUROPEJSKIEGO STOWARZYSZENIA PRODUCENTÓW, IMPORTERÓW
I EKSPORTERÓW MIĘSA DROBIOWEGO**

ZAKRES I METODYKA prowadzenia oceny wartości użytkowej drobiu, wartości hodowlanej drobiu oraz znakowania i identyfikacji ptaków

Opracowanie: Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza w Warszawie
Dział Hodowli i Oceny Drobiu

ZATWIERDZONA
przez
mgra inż. Rajmunda Paczkowskiego

PREZESA ZARZĄDU
Krajowej Rady Drobiarstwa
- Izby Gospodarczej w Warszawie

Ocena wartości użytkowej drobiu

§ 1. Ocena wartości użytkowej drobiu prowadzona jest zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 223, poz. 1775), na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawie powierzenia związkom hodowców i innym podmiotom upoważnionym do prowadzenia ksiąg zwierząt hodowlanych zadań w zakresie oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt (Dz. U. Nr 162, poz. 1706).

§ 2. 1. Ocenie wartości użytkowej drobiu podlegają rody drobiu, dla których są prowadzone księgi hodowlane i indywidualnie poszczególne ptaki w obrębie rodów oraz mieszańce (zestawy hodowlane) drobiu, dla których są prowadzone rejestry.

2. Oceną wartości użytkowej drobiu objęte są wszystkie stada drobiu, w których realizowane są programy hodowlane oraz reprezentatywna dla poszczególnych mieszańców drobiu liczba stad towarowych.

3. Ocena wartości użytkowej drobiu przeprowadzana jest z uwzględnieniem specyfiki gatunku oraz typu użytkowego i polega na corocznym określeniu na fermach drobiu poziomu użytkowości ocenianych stad.

§ 3. Ocena wartości użytkowej rodów drobiu obejmuje:

1) ustalenie procentowego wskaźnika:

- a) przeżywalności ptaków w czasie wychowu,
- b) zapłodnienia jaj,
- c) wylęgowości jaj,
- d) przeżywalności ptaków w czasie produkcji;

2) ustalenie liczby jaj zniesionych w czasie produkcji;

3) ustalenie masy:

- a) ciała ptaka w czasie wychowu,
- b) jaja zniesionego w szczycie nieśności.

§ 4. W odniesieniu do rodów kaczek i gęsi ocena obejmuje ponadto ustalenie:

- 1) długości mostka, mierzonej wzdłuż całej długości grzebienia mostka;
- 2) grubości mięśnia piersiowego, mierzonej po lewej stronie ciała.

§ 5. Liczba jaj zniesionych w czasie produkcji jest ustalana dla:

- 1) kur nieśnych – od 21 tygodnia życia i przez następny rok produkcji;
- 2) kaczek – od 25 tygodnia życia i przez następny rok produkcji;
- 3) gęsi – od 29 tygodnia życia i przez trzy następne lata produkcji;
- 4) strusi – od 78 tygodnia życia i przez dwanaście następnych lat produkcji.

§ 6. Masa ciała ptaka w czasie wychowu jest określana dla:

- 1) kur – w 18 tygodniu życia;
- 2) kaczek – w 3 i 7 tygodniu życia;
- 3) gęsi – w 8 i 11 lub w 8 i 12 tygodniu życia;
- 4) strusi – w 13, 26 i 52 tygodniu życia.

§ 7. Masa jaja zniesionego w szczycie nieśności jest określana dla:

- 1) kur – od 33 do 35 tygodnia życia;
- 2) kaczek – przez 2 tygodnie, przy co najmniej 80% nieśności;
- 3) gęsi – przez 2 lub 3 tygodnie, od 47 tygodnia życia;
- 4) strusi – przez 9 tygodni, co najmniej od 130 tygodnia życia.

§ 8. Długość grzebienia mostka jest ustalana dla:

- 1) kaczek – w 7 tygodniu życia;
- 2) gęsi – w 11 lub w 12 tygodniu życia.

§ 9. Grubość mięśnia piersiowego jest ustalana w punkcie położonym 4 cm od początku grzebienia mostka, wzdłuż jego długości i 1,5 cm w bok, dla:

- 1) kaczek – w 7 tygodniu życia;
- 2) gęsi – w 11 lub w 12 tygodniu życia.

§ 10. 1. Ocena wartości użytkowej stad reprodukcyjnych drobiu obejmuje ustalenie:

- 1) zmian liczebności w czasie wychowu i produkcji;
- 2) padnięć i brakowań zdrowotnych w czasie wychowu i produkcji;
- 3) parametrów produkcji i wylęgowości.

2. W przypadku stad reprodukcyjnych kur mięsnych oraz kur nieśnych przeznaczonych do intensywnej produkcji jaj ocena obejmuje dodatkowo ustalenie zużycia paszy w poszczególnych tygodniach produkcji.

§ 11. Ocena stad reprodukcyjnych wykonywana jest:

- 1) po skończeniu przez stado, w przypadku:
 - a) kur nieśnych – 20 tygodni, czyli 140 dni życia,
 - b) kur mięsnych – 22 tygodni, czyli 154 dni życia,
 - c) kaczek typu Pekin – 24 tygodni, czyli 168 dni życia,
 - d) gęsi i kaczek piżmowych – 28 tygodni, czyli 196 dni życia,
 - e) indyki – 30 tygodni, czyli 210 dni życia,
 - f) strusi – 77 tygodni, czyli 539 dni życia;
- 2) po ostatnim wylęgu piskląt z jaj pochodzących od ocenianego stada w pierwszym roku produkcji;
- 3) po ostatnim wylęgu piskląt z jaj pochodzących od ocenianego stada w każdym następnym roku produkcji.

§ 12. 1. Ocena wartości użytkowej stad towarowych kur nieśnych przeznaczonych do intensywnej produkcji jaj spożywczych obejmuje ustalenie:

- 1) zmian liczebności w czasie wychowu i produkcji;
- 2) padnięć i brakowań zdrowotnych ptaków w czasie wychowu i produkcji;
- 3) zużycia paszy w czasie wychowu i produkcji;
- 4) liczby zniesionych jaj;
- 5) masy jaj zniesionych w 32-33 i w 62-63 tyg. życia.

2. Fakultatywnie, poza parametrami określonymi w ust. 1, wskazane jest określanie parametrów jakości jaj zniesionych w 32-33 i w 62-63 tyg. życia, w tym: oś krótka i oś długa, wytrzymałość skorupy na zgniecenie, masa skorupy, grubość skorupy, barwa skorupy, gęstość skorupy, indeks kształtu jaja, barwa żółtka, indeks białka i żółtka, wysokość białka gęstego, jednostki Haugha, ruchliwość żółtka (Yolk mobility).

§ 13. Ocena stad towarowych kur nieśnych przeznaczonych do intensywnej produkcji jaj wykonywana jest:

- 1) po zakończonym wychowie;
- 2) po zakończonej nieśności stada.

§ 14. Ocena wartości użytkowej stad towarowych mięsnego kierunku użytkowania drobiu przeprowadzana jest po zakończonym odchowu i uboju stada, i obejmuje ustalenie:

- 1) zmian liczebności w czasie odchowu;

- 2) długości odchowu w dniach;
- 3) padnięć i brakowań zdrowotnych w czasie odchowu;
- 4) końcowej masy ciała;
- 5) zużycia paszy na 1 sztukę początkową, średnią i odchowaną oraz na 1 kg przyrostu masy ciała;
- 6) wydajności rzeźnej i udziału procentowego mięśni piersiowych i nóg;
- 7) Europejskiego Wskaźnika Wydajności (EWW), szacowanego według wzoru:

$$\text{EWW} = \frac{\text{przeżywalność (\%)} \times \text{masa ciała (kg)}}{\text{liczba dni tuczu} \times \text{zużycie paszy na 1 kg masy ciała (kg)}}$$

Ocena wartości hodowlanej drobiu

§ 1. Ocena wartości hodowlanej drobiu prowadzona jest zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 r. o *organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich* (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 223, poz. 1775), na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawie *powierzenia związkom hodowców i innym podmiotom upoważnionym do prowadzenia ksiąg zwierząt hodowlanych zadań w zakresie oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt* (Dz. U. Nr 162, poz. 1706).

§ 2. 1. Ocena wartości hodowlanej drobiu prowadzona jest dla rodów drobiu, rodzin i indywidualnie dla poszczególnych ptaków z uwzględnieniem ich płci i wieku.

2. Ocena hodowlana drobiu szacowana jest na podstawie wyników oceny użytkowości własnej ptaka i jego krewnych, dla których prowadzona jest ocena wartości użytkowej.

§ 3. Wartość hodowlana:

1) ptaka szacowana jest w oparciu o osobniczy indeks selekcyjny, według wzoru:

$$I_o = k_1 G_1 + k_2 G_2 + \dots + k_n G_n$$

gdzie:

I_o – wartość osobniczego indeksu selekcyjnego,

k_1, k_2, \dots, k_n – współczynnik ekonomicznej wartości ocenianej cechy,

G_1, G_2, \dots, G_n – wartość hodowlana ptaka dla poszczególnych cech użytkowych;

2) ptaka dla określonej cechy użytkowej szacowana jest w oparciu o następujący model liniowy:

$$G = b_1 Z_1 + b_2 Z_2 + \dots + b_n Z_n$$

gdzie:

G – szacowana wartość hodowlana ptaka dla określonej cechy użytkowej,

b_1, b_2, \dots, b_n – współczynnik regresji,

Z_1, Z_2, \dots, Z_n – wynik oceny wartości użytkowej określonej cechy ocenianego ptaka i jego krewnych;

3) rodziny drobiu szacowana jest w oparciu o indeks rodziny (I_r) obliczony według wzoru:

$$I_r = \frac{I_o_1 + I_o_2 + \dots + I_o_n}{n}$$

gdzie:

I_r – wartość indeksu selekcyjnego dla rodziny,

$lo_1, lo_2, \dots lo_n$ – wartość osobniczych indeksów selekcyjnych członków rodziny,

n – liczba osobników w rodzinie;

- 4) rodu drobiu szacowana jest w oparciu o indeks rodu stanowiący średnią indeksów rodzin drobiu.

§ 4. W przypadku braku lęgów indywidualnych szacowanie wartości hodowlanej rodów drobiu polega na określeniu dla ocenianych cech użytkowych wartości średniej, współczynnika zmienności i odchylenia standardowego.

Znakowanie i identyfikacja ptaków

§ 1. Znakowanie i identyfikacja ptaków prowadzone są zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 r. o *organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich* (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 223, poz. 1775).

§ 2. 1. W rodach drobiu poddawanych ocenie wartości użytkowej prowadzi się indywidualne znakowanie ptaków przy użyciu trwałych znaczków zawierających numer identyfikacyjny lub kod kreskowy odpowiadający temu numerowi, pozwalający określić przynależność ptaka do określonego rodu, rodziny lub grupy i lęgu.

2. Indywidualne znakowanie ptaków przeprowadza się w dniu wylęgu piskląt oraz w dniu wyboru ptaka do rozrodu (selekcji).

§ 3. Do znakowania drobiu stosuje się:

1) dla młodzięży hodowlanej:

- a) znaczki pasemkowe zakładane na jedno ze skrzydeł ptaka,
- b) znaczki kłódeczkowe zakładane na jedno ze skrzydeł ptaka,
- c) obrączki zakładane na jeden ze stawów skokowych ptaka,
- d) elektroniczne nośniki informacji;

2) dla ptaków dorosłych:

- a) znaczki skrzydłowe zakładane na jedno ze skrzydeł ptaka,
- b) obrączki zakładane na jeden ze stawów skokowych ptaka,
- c) elektroniczne nośniki informacji.

§ 4. Informacje dotyczące numeru identyfikacyjnego i sposobu oznakowania ptaków powinny być rejestrowane w systemie informatycznym prowadzonym na potrzeby oceny wartości użytkowej i hodowlanej oraz odnotowywane w dokumentacji hodowlanej.

§ 5. 1. Ptak jest identyfikowany przez porównanie numeru identyfikacyjnego zawartego na znaczku pasemkowym, kłódeczkowym, skrzydłowym, obrączce lub w elektronicznym nośniku informacji, przy pomocy którego jest oznakowany, z numerem odnotowanym w dokumentacji hodowlanej.

2. Brak indywidualnego numeru identyfikacyjnego umożliwiającego identyfikację ptaka wyklucza możliwość jego wykorzystania w programie hodowlanym (program genetycznego doskonalenia i program ochrony zasobów genetycznych).